

**PIETER VERHEYEN (GENT, 1747-1819) ALS
“GENTSE MOZART”?**

**EEN CORRECTE TITEL VOOR EEN ZEER ONTERECHT
VERGETEN GENTSE COMPONIST.**

(In ons tijdschrift van november-december 2008 verscheen een artikel “Muziek van P. Verheyen (1747-1819) binnenkort weer tot leven gewekt!” In verband hiermede volgt een verslag van het eerste concert – een wereldcreatie – met composities van Pieter Verheyen, dit o.l.v. Guido De Bruyker.)

P. Verheyen

Pieter Verheyen (1747-1819)
Gents componist

Als geboren Gentenaar (°1948) en woonachtig in zijn geboortestad heeft *Guido De Bruyker* steeds een enorme interesse gehad voor het culturele erfgoed van zijn historische stad Gent. Hij bestudeerde de Gentse 18^e- en 19^e-eeuwse componisten Frans Krafft (1729-1795), Henri Barth (1727-1791), C. Angelet (1797-1832) en E. De Somere (1798-1846). Als violist, harmonist, musicoloog, dirigent en... getogen Gentenaar kan men geen geschikter man dan Guido De Bruyker vinden voor dergelijk hoogstaand opzoekingswerk. Onlangs heeft Guido De Bruyker weer een prestatie van formaat geleverd door een gedeelte van het oeuvre van Pieter Verheyen, een zeer onterecht vergeten Gentse componist, terug aan het licht te brengen. In de archieven van de Sint-Baafskathedraal en van de Sint-Niklaaskerk (nu opgeborgen in de Universiteitsbibliotheek van Gent) vond Guido De Bruyker diverse manuscripten. Het betreft autografen of afschriften, maar veel is helaas verloren gegaan.

Pieter Verheyen werd geboren in Gent in 1747 (9 jaren voor Mozart) en stierf in Gent in 1819 (28 jaren na Mozart). Tijdens zijn leven genoot hij een algemene grote erkenning, maar belandde naderhand volledig in de vergeethoek. Naast Brugge, Brussel en Maastricht was hij vooral in Gent werkzaam als zanger, organist, orkestleider en componist. Hij was medestichter van de Gentse Société des Beaux-Arts waarin men een muziekafdeling, de Académie de Musique, oprichtte. Hij werd aangesteld tot adjunct-directeur van deze academie die men kan beschouwen als de voorloper van het latere Gentse Conservatorium.

Verheyen bereikte een voor die tijd gezegende leeftijd van 72 jaar en componeerde een omvangrijk oeuvre bijeen: opera's (helaas alle verloren gegaan), pantomimes, arietta's, romances en vooral religieuze muziek.

In dit genre toont Pieter Verheyen zich het sterkst. Logisch dus dat een bloemlezing van religieuze werken werd gekozen om Verheyen terug onder de aandacht van het publiek te brengen.

Het "Verheyen-project" werd monnikenwerk waarvoor Guido De Bruyker niet genoeg kan gewaardeerd worden. Guido De Bruyker's keuze viel op twee motetten, "Laudate pueri" en "Miserere", de "Messe à grand orchestre", het "Te Deum" en "Lux aeterna" uit het "Requiem", composities waarin het dramatisch instinct, het religieus gevoel en het orchestraal talent van Pieter Verheyen het meest tot uiting komen. Het hele project omvatte opzoekingswerk, transcriptie van de manuscripten en het in partituur zetten voor koor, orkest en solisten. De voltooiing was de première-uitvoering op 28 augustus 2009 in de Gentse Sint-Baafskathedraal en het vastleggen voor het nageslacht met een CD-opname. Hoewel de akoestiek van de Gentse kathedraal voor concerten niet ideaal is werd toch voor deze locatie gekozen, enerzijds in het

Guido De Bruyker

Genève, 24 Octobre 1861.
M. Abel Regibe.

Miserere.
fait en musique de Charles Verhey
père de chanteurs nés le 17 Octobre
Andante molto e dolente. *Coro*

Violino primo
Violino secondo
Viola
Soprano
Cont'alto
Tenore
Basso
Violoncello
Cont'ba basso

Comp. par Ch. Verhey

kader van 450 jaar bisdom Gent en anderzijds als vindplaats voor bepaalde van Verheyen's composities.

In een bomvolle kathedraal konden de honderden luisteraars voor het eerst kennis maken met composities van de "Gentse Mozart". Het orkest "De Restauratie" (samengesteld uit historische instrumenten), de sopranen Hilde Coppé en Inez Carsauw, de tenor Philip Defranq, de bas YuHsiang Hsieh (de enige buitenlandse solist) en een 25 koppig ad hoc koor stonden in voor de uitvoering. Guido De Bruyker zelf leidde het geheel accuraat, sober, maar efficiënt en uiterst beheerst. Een te bescheiden, complete dirigent!

Over het algemeen klonk het orkest zuiver en geraffineerd, alsof de leden al jaren samen musiceerden. De homogeniteit van het koor was opvallend, maar helaas werd het koor enkele keren overstemd door het orkest. Dit laatste moet men toch enigszins relativiseren want de indruk die de luisteraar opdoet is zo afhankelijk van de plaats waar men in de kathedraal zit. Dit geldt evenzeer voor de balans van de vocale solisten – die zich overigens zeer behoorlijk van hun taak kweten – met het orkest.

Uitblinker was Hilde Coppé, die bv. in "A solis ortu" en in "Gloria Patri" met grote elegantie en soepele techniek aria's en vocalises interpreteerde. Tenor Philip Defranq wisselde mooie momenten af met passages waarin een zekere stabiliteit ontbrak. De warme basstem van de Taiwanese Yu-Hsiang Hsieh kwam vooral in "Ut colloceat" tot uiting, zowel in de lagere als in de hogere regionen. Tenslotte moet het aangrijpende "Miserere" voor koor en orkest worden vermeld (komt Mozart hier niet even om de hoek kijken?) en het duet voor 2 sopranen, "Lux aeterna", dat onroerde door zijn expressie en eenvoud. Een concert dat terecht doet uitkijken naar de aangekondigde CD-uitgave.

En waarom zou, zoals o.m. voor Adolf Samuel, Frans Uyttenhove, Louis Hanssens, Emiel Hullebroeck e.a. de Stad Gent geen straatnaam geven/toewijzen aan Pieter Verheyen?

Jos Van den Borre